

*Закревська Олена Юрійвна,
кандидат економічних наук, доцент;
Ровська Ольга Миколаївна,
студентка;
Університет «КРОК»*

ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ГОЛОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ДЕРЖАВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

З розвитком економічних відносин людства і вдосконалення системи розрахунків та обміну продуктами діяльності, розширювалася база державного менеджменту. Для здійснення державою своїх функцій їй необхідно фінансове забезпечення та планове виконання бюджету. В сучасному світі рівень організації податкового менеджменту країни вказує на економічний розвиток держави.

Управління податковою системою являє собою складову частину загальної системи управління фінансами країни. Як окрема галузь знань податковий менеджмент виник на початку ХХ століття і відтоді набув широкого розвитку у високорозвинутих країнах як науково-практичний засіб управління фінансовими ресурсами у сфері оподаткування [1, с. 12].

Суб'єктами оподаткування являються фізичні та юридичні особи (господарські структури). Державні податки включають: податок на прибуток, податок на додану вартість, акцизний збір, прибутковий податок з громадян, плату за землю, лісовий дохід, екологічний податок, державне мито, податок з власників транспортних засобів, вивізне мито, ввізне мито, плату за воду, промисловий податок, податок на промисел, податок на майно [2].

В економічній літературі поняття «менеджмент» визначається як сукупність прийомів і методів цілеспрямованого впливу на об'єкт для досягнення конкретного результату [1, с. 12]. Проаналізувавши вищевикладене поняття можна зазначити, що в податковому менеджменті об'єктом цілеспрямованого впливу є відносини між державою та платником податків, результатом чого є надходження доходів до бюджету держави.

Загалом податковий менеджмент – це сукупність прийомів та методів цілеспрямованого впливу на відносини з приводу розподілу ВВП з метою формування централізованого грошового фонду держави засобами оподаткування та створення сприятливих умов для розвитку економіки та соціальної сфери [1, с. 13]. Також для забезпечення надходження грошей

до бюджету держава застосовує різні інструменти стимуляції здійснення податкових виплат. Наприклад, за невчасну сплату податків може нараховуватися пеня. Враховуючи це, платник податків розраховуватиме терміни необхідних для вчасного здійснення виплат.

Податкова структура визначається як механізмами оподаткування, так і структурними пропорціями ВВП як бази оподаткування. Чим більш диверсифікованою є податкова структура, тобто чим більшою є кількість об'єктів оподаткування (вагомих за значенням), тим надійнішим є виконання фіскальної функції податків. Але диверсифікація податкової структури може бути штучною, тобто досягатись за рахунок різного податкового навантаження на окремі об'єкти оподаткування, що може негативно впливати на економічні процеси в країні. Тому ефективність функціонування податкової системи визначається як механізмами справляння податків, так і структурою податкових надходжень. Отже в процесі реалізації податкової політики обидва ці фактори повинні враховуватись у рівній мірі [4].

Діючи в Україні систему оподаткування доцільно розглянути в двох напрямках «населення» і «підприємницькі структури». Система оподаткування населення включає прямі та непрямі податки, збори і добровільні внески [2].

Для організації процесу оподаткування функціонує податковий менеджмент, складовими якого є:

- ✓ Законодавча діяльність. В процесі законотворчої діяльності визначаються принципи оподаткування, встановлюються види податків, обов'язкових платежів і їх елементи (платники, об'єкти, ставки, пільги), розробляється порядок розрахунків з бюджетом.
- ✓ Планування податків. Цей вид діяльності має на увазі визначення сум податків і обов'язкових платежів, що повинні надійти в бюджет для фінансування витрат.

Податковий контроль. Для забезпечення надходжень запланованих сум платежів у бюджет необхідно здійснення контролю за правильністю обчислення і своєчасністю сплати податків та обов'язкових платежів [1, с. 13].

Отже, з перспективою розвитку наповнення бюджету є актуальність вдосконалення податкової системи країни завдяки розширенню бази оподаткування та врахуванню рівня податкового навантаження, особливо в умовах війни та військового стану. Держава повинна шляхом оподаткування не тільки поповнювати казну, але й напряду мотивувати безпосередньо платників податків в зацікавленості збільшення доходів, відповідно і надходжень до бюджету

Список використаних джерел

1. Дема Д.І., Шевчук В.І., Мартинюк Г.П. Податковий менеджмент: навч. посіб., Київ: Алерта, 2017, 256 с.
2. Аналіз податкових надходжень до державного бюджету. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/17597/ (дата звернення: 02.10.2022).
3. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 02.10.2022).
4. Структура податкових надходжень в Україні та напрями їх вдосконалення. URL: <https://posibniki.com.ua/post-struktura-podatkovih-nahodzhen-v-ukrayini-ta-napryami-yiyi> (дата звернення: 02.10.2022).

*Залюбовська Світлана Сергіївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та менеджменту ЗЕД,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

МАКРОЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

До 24 лютого 2022 року роль та місце України на світовій арені досі не було визначено не тільки світовими гравцями, але й самими українцями. Через неефективну систему державного управління, Україну з моменту її незалежності, розглядали переважно, як економічно нерозвинуту державу, яка має багаті природні ресурси. При цьому варто зауважити, що керівництво країни навіть не намагалось змінити таку думку, про що відповідно свідчить статистика – 70 % вітчизняного експорту є сировинними активами. У 2021 році експортовано олійно-жирової продукції на 8557,1 млн. дол. [2].

Головними країнами-імпортерами соняшникової олії у 2021 році були ЄС – 32 %; Індія – 30,5 %; Китай – 15,3 %; Ірак – 5,1%; інші – 17,1 % (Рис. 1).

Такий підхід до системи управління державою стримував зовнішніх інвесторів в Україну. Згідно даних Міжнародного валютного фонду річний обсяг прямих іноземних інвестицій протягом останніх років не перевищував 2-3 млрд дол. Українська економіка зростала на 2-3 % на рік, при зростанні: світової економіки на 3,7-3,9 %; країн, що розвиваються – 4,8-5,0 %; окремих країн – на 8-10 % [7].